

**DANSKE
GYMNASIER**

Ny Vestergade 13, st.
1471 København K

Danskegymnasier.dk
mail@danskegymnasier.dk

+45 3318 8260

Børne- og Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

S. 1
8. juli 2022

Høring vedr. bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser

Danske Gymnasier
D +45 3318 8260
mail@danskegymnasier.dk

Danske Gymnasier har den 16. juni 2022 modtaget høring over udkast til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser. Bekendtgørelsesudkastet udmønter dele af lovforslag om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser (L 157), der blev vedtaget den 9. juni 2022.

Danske Gymnasier har en række bemærkninger til de tre dele kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier.

Kapacitetsfastsættelse

I bekendtgørelsen foreslås følgende deadlines for kapacitetsfastsættelsen:

- Beregningsteknisk kapacitet – senest 1. september
- Foreløbig kapacitet – senest 1. februar
- Endelig kapacitet – senest 15. maj

Danske Gymnasier finder ovenstående deadlines utilstrækkelige ift. det årshjul, gymnasierne organiserer sig efter. Foreningen foreslår, at STUK senest 15. december oplyser institutionerne om de foreløbige kapaciteter for det kommende skoleår, da institutionerne skal have mulighed for at nå at tilpasse deres personalestab i forhold til det kommende elevtal og det heraf følgende behov for arbejdskraft.

Foreningen foreslår, at STUK oplyser institutionerne om eventuelle justeringer af de fastlagte foreløbige kapaciteter, således at institutionerne kender til de endelige kapaciteter hurtigst muligt efter 15. marts 2023 og senest 1. april 2023. Dette skal ses i lyset af, at foreningen vurderer, at kommende elever fortsat bør få besked

om pladsreservation senest 1. maj, så de får lejlighed til en fair og ordentlig klageproces, der overholder forvaltningsloven, samt at institutionerne skal kunne nå at foretage nødvendige personaletilpasninger i lyset af eventuelle kapacitetsnedsættelser. Foreningen opfordrer derfor til, at den centrale fordeling af elever afvikles, så institutionerne hurtigst muligt efter 1. april 2023 og senest 15. april 2023 modtager alle oplysninger om de elever, der er blevet fordelt til institutionen. Skal den centrale elevfordeling ske som foreslået af Danske Gymnasier, så kræver det, at hele processen for kapacitetsfastsættelse fremrykkes. Da dette vil kræve mange ressourcer, foreslår Danske Gymnasier, at ansøgningsfristen til ungdomsuddannelserne generelt fremrykkes til 15. februar.

S. 2
8. juli 2022

De foreslåede deadlines og bestemmelserne i §§ 1-5 forholder sig endvidere heller ikke til, hvordan STUK forventer at indgå i en dialog med institutionerne, efter bestyrelserne har afgivet deres indstilling til den beregningstekniske kapacitet fire uger efter 1. september og frem mod, at STUK meddeler institutionerne den foreløbige kapacitet 1. februar. Danske Gymnasier vurderer, at STUK i denne periode bør indgå i dialog med institutionerne om STUK's vurdering af bestyrelsens indstilling, særligt i de tilfælde hvor bestyrelsens indstilling forholder sig meget kritisk til den beregningstekniske kapacitet. Denne dialog er især vigtig de første år, hvor den nye proces for kapacitetsfastsættelse implementeres.

§§ 1-8 definerer regler om kapacitetsfastsættelse for institutioner eller afdelinger, hvis institutionen har afdelinger, for hver uddannelse samt pre-IB. Ifølge § 1 sker den årlige kapacitetsfastsættelse jf. § 8, stk. 2, i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. (herefter institutionsloven). Danske Gymnasier bemærker, at der ikke er henvist til § 8, stk. 3, i institutionsloven, idet denne bestemmer, at hver institution, hvis institutionen ikke har afdelinger, eller hver afdeling, skal have fastsat en minimumskapacitet. Danske Gymnasier betragter denne bestemmelse som særdeles central for den årlige kapacitetsfastsættelse, hvorfor der også bør henvises til denne bestemmelse i bekendtgørelsens § 1.

Af § 4 fremgår det, at STUK inddrager regionen i fastsættelsen af en foreløbig kapacitet på landsplan og regionalt plan samt for de enkelte institutioner. Det fremgår dog ikke, hvordan denne inddragelse vil foregå, eller hvilken rolle og indflydelse regionen kan forvente at få. Danske Gymnasier ønsker en uddybning af dette.

I forlængelse af den generelle kapacitetsfastsættelse ønsker Danske Gymnasier at understrege behovet for, at de bagvedliggende principper,

regler og/eller beslutninger, der træffes og ligger til grund for de beregningstekniske kapaciteter, kommunikeres tydeligt til institutionerne og på BUVM's hjemmeside i forbindelse med offentliggørelsen, jf. § 2, stk. 2.

Der næst finder Danske Gymnasier det nødvendigt, at der indgår en såkaldt teknisk overbooking i fastsættelsen af institutioners kapaciteter de steder, hvor fordelingsudvalgene hidtil har arbejdet med en sådan. Det gælder primært i de store byområder, hvor der er mange overansøgte institutioner.

Såfremt kapaciteten fastsættes, så den samlede kapacitet skal gå op i 28 elever per klasse, så kan det for institutioner, der normalt har fastsat en teknisk overbooking, få to forskellige udfald. Nogle institutioner vil samlet set miste elever, fordi institutionen går fra en teknisk kvotient på fx 30 elever til 28 elever per klasse, mens andre vil få tildelt lidt flere elever for at få det samlede antal elever til at gå op i 28 per klasse.

For institutioner, der mister elever, vil det betyde, at der ikke længere er taget højde for fx frafald, orlov og dumpede optagelsesprøver, og dermed ender institutionen med at have fx 26 elever i hver klasse ved tælle dagen. Det medfører en ringere økonomi, fordi taxameterets størrelse afhænger af den enkelte elev, og kan afhængig af institutionens samlede økonomi betyde afskedigelser, besparelser på it og undervisningsmidler, manglende vedligehold af bygninger mv.

For andre institutioner, der fx kun mangler 10 elever, for, at den samlede kapacitet kan gå op med 28 elever i hver klasse, og derfor får tildelt lidt flere elever, kan det betyde, at institutionen er nødt til at oprette en ekstra klasse. Udfordringen bliver her, at 10 ekstra elever i sig selv ikke kan finansiere en ekstra klasse, og det vil derfor medføre, at den samlede økonomi for institutionen forringes trods flere elever. På sigt vil dette betyde, at der samlet set er blevet oprettet et større antal klasser end i dag og til det samme antal elever, men at klasserne vil være mindre fyldte.

Et andet hensyn, der er vigtigt at bemærke i forhold til den generelle kapacitetsfastsættelse, handler om de VUC-institutioner, gymnasier og hf-kurser, som udbyder særligt tilrettelagt hf, eksempelvis ASF-klasser, treårige hf-klasser eller andre tilbud, der er målrettet elever med forskellige diagnoser. Det gælder for disse tilbud, at de er både fagligt og økonomisk afhængige af, at der også udbydes et ordinært toårigt hf-udbud, og hvis disse uddannelses tilbud også skal være bæredygtige fremover, skal der tages højde for dette i kapacitetsfastsættelsen, således at der fastsættes særskilt kapacitet til disse tilbud.

§ 6, stk. 2, i bekendtgørelsen regulerer i hvilke tilfælde, regionsrådet i en given region efter anmodning fra en institution kan hæve kapaciteten på institutionen eller afdelingen. Et af de nævnte tilfælde vedrører § 14 i lov om de gymnasiale uddannelser. Institutionens optagelse efter § 14 b i lov om de gymnasiale uddannelser nævnes dog også i § 11 k i institutionsloven som et tilfælde, inden for hvilket, at regionsrådet kan hæve kapaciteten, hvis institutionen ikke har plads inden for den fastsatte kapacitet. Danske Gymnasier bemærker på denne baggrund, at § 14 b i lov om gymnasiale uddannelser også bør nævnes som et forhold i bekendtgørelsens § 6, stk. 2.

S. 4
8. juli 2022

I forbindelse med at regionsrådet i visse tilfælde kan hæve kapaciteten på institutioner eller afdelinger, jf. § 7, hvis særlige hensyn bør tillægges større vægt end hensynet til kortest mulige transporttid, vurderer Danske Gymnasier, at "initialt frafald" bør skrives ind som en del af hensyn 1. En lidt højere kapacitet, der tager hensyn til initialt frafald, kan nemlig være et værktøj til at sikre en institutions eller afdelings mulighed for hensigtsmæssig klassesdannelse, som fremgår af hensyn 1.

Foreningen ønsker i sammenhæng med ovenstående endvidere at bemærke, at det er afgørende, hvornår i processen mellem ansøgningsfrist og første uge i november, kapaciteten hæves. Institutionerne vil kunne håndtere det inden skolestart, men skal der oprettes en ekstra klasse efter skolestart og frem mod første uge af november, så kan det udfordre det faglige og pædagogiske miljø på gymnasiet.

Generelt til §§ 1-8 i bekendtgørelsen bemærker Danske Gymnasier, at det ikke eksplicit nævnes, at kapacitetsfastsættelsen sker per institution eller afdeling, hvis institutionen har afdelinger, opdelt på hver uddannelse samt pre-IB. Dette medfører, at det flere steder kun er institutionens kapacitet, der omtales, hvilket foreningen finder misvisende. Det gælder eksempelvis § 2, stk. 2, vedrørende offentliggørelse af beregningstekniske kapaciteter, hvor Danske Gymnasier formoder, at STUK vil offentliggøre disse "på landsplan, regionalt plan samt for de enkelte institutioner" samt afdelinger, opdelt på hver uddannelse samt pre-IB. Viden om den enkelte institutions kapacitet vil i mange tilfælde ikke være tilstrækkeligt dækkende, hvis ikke det opgøres per afdeling og opdelt på hver uddannelse. Danske Gymnasier opfordrer derfor STUK til at præcisere dette i § 2, stk. 2, § 4, stk. 2, § 5, stk. 2, § 6, stk. 1, § 6, stk. 1, pkt. 1, § 6, stk. 2 samt § 7, stk. 1.

Zoner

§§ 9-12 fastsætter bestemmelser for zonerne i elevfordelingsmodellen, herunder under hvilke forhold en zone kan skifte status. Jf. § 9 offentliggør STUK på styrelsens hjemmeside, om en zone har status af afstands- eller fordelingszone. Det fremgår dog ikke af bestemmelsen, hvornår i løbet af et skoleår dette sker, og Danske Gymnasier opfordrer derfor STUK til at fastsætte en deadline for dette. Det bør ske af hensyn til de større forandringer for den enkelte institution, der kan være forbundet med et skifte fra afstandszone til fordelingszone, herunder ændringer i det faglige og pædagogiske miljø, som institutionen i god tid bør kunne omstille sig til.

S. 5
8. juli 2022

En tilsvarende præcisering af tidspunkt bør finde sted, hvad angår § 12, idet der heller ikke her er fastsat et tidspunkt for, hvornår på skoleåret der foretages en vurdering af, om zonen skal skifte status fra fordelingszone til afstandszone.

Danske Gymnasier forventer, at begge de nævnte tidspunkter kan placeres hurtigst muligt efter den 30. september, som, jf. § 10, stk. 3, er det tidspunkt, tilgæede elever opgøres på, og som danner grundlag for beregningen af medianindkomsten i den enkelte zone.

Danske Gymnasier bemærker, at regler og proces for selve zoneinddelingen/-opdelingen/-sammensætningen ikke fremgår af kapitlet om zoner, §§ 9-12. Af lovbemærkningerne til L 157 fremgår det, at BUVM frem mod implementeringen af modellen vil foretage analyser af stabiliteten af zoneinddelingen, at børne- og undervisningsministeren får bemyndigelse til at fastsætte regler om zoneopdelingen/-sammensætningen, og at der efter implementeringen kan være behov for at justere zoneinddelingen, hvis det er hensigtsmæssigt bl.a. for at opnå en blandet elevsammensætning. Foreningen finder det derfor utilstrækkeligt, at bekendtgørelsen ikke forholder sig til dette, så det er gennemsigtigt, hvordan fremtidig stillingtagen og mulig justering af zoneinddelingen skal ske, samt hvordan processen herfor skal spille sammen med den øvrige proces for fastsættelse af zonestatus samt proces for kapacitetsfastsættelse, optagelsesproces og elevfordeling. Selv om zoneinddelingen ikke har direkte betydning for, hvor ansøgerne kan søge og få tildelt plads, så har det stor betydning for de institutioner, der indgår i en fordelingszone, fastsættelsen af deres "tredelte" kapacitet til de tre indkomstgrupper og dermed for, hvilke ansøgere institutionen kan optage og i sidste ende fordelingen af disse. På den baggrund bør processen for zoneinddeling tænkes sammen med alle de øvrige, nævnte processer.

Foruden ovenstående manglende præciseringer bemærker Danske Gymnasier en uhensigtsmæssig uklarhed i formuleringerne af § 10, stk. 2, pkt. 2, hvor det fremgår, at "Gymnasiale uddannelser på institutioner eller afdelinger, hvor institutionen har afdelinger, som samlet på tværs af samtlige gymnasiale uddannelser på institutionen eller afdelingen har færre end 84 tilgåede elever." Det er uklart, hvor mange uddannelser der som minimum tilsammen skal have haft færre end 84 tilgåede elever, hvis dette punkt skal anvendes. Foreningen antager, at hvis der er tale om en enkel uddannelse, så vil § 10, stk. 2, pkt. 1, finde anvendelse. Er der tale om to uddannelser, finder foreningen det uhensigtsmæssigt, at tre spor, fx to stx og et hf, der tilsammen har et antal tilgåede elever på lige under 84, ikke kan medføre, at en zone ændrer status fra afstandszone til fordelingszone. Er der tale om tre uddannelser, så vil hver enkel uddannelse i gennemsnit have færre end 28 tilgåede elever, og et sådan tilfælde vil kunne rummes inden for § 10, stk. 2, pkt. 1. Danske Gymnasier finder på den baggrund § 10, stk. 2, pkt. 2, irrelevant og vil opfordre STUK til at udelade denne bestemmelse, medmindre STUK kan tydeliggøre, hvorfor bestemmelsen er relevant.

Profilgymnasier

Danske Gymnasier mener som udgangspunkt ikke, at der bør etableres flere profilgymnasier, men anerkender samtidig, at profilgymnasier i nogle tilfælde kan bidrage til en mere balanceret elevsammensætning og et fortsat bredt uddannelsesudbud. Det er dog helt afgørende, at regionerne holder skarpt øje med, at profilgymnasier generelt set ikke modvirker de to hensyn med fordelingsmodellen og ender med at skabe yderligere polarisering eller endnu sværere forhold for udkantsgymnasier. Derfor mener Danske Gymnasier også, at regionsrådene bør være forpligtet til at høre og inddrage de nye gymnasiesamarbejder i forbindelse med godkendelse af nye profilgymnasier.

Danske Gymnasier bemærker, at der jf. bekendtgørelsens § 14, pkt. 2, bliver stillet krav om, at der som minimum skal indgå to fag på A-niveau som studieretningsfag, for at en institution eller afdeling har "en særlig stærk faglig profil". Foreningen vurderer, at der sagtens kan være tale om en særlig stærk faglig profil inden for gældende regler for studieretninger, jf. § 26 i lov om de gymnasiale uddannelser, og finder det ikke nødvendigt, at bekendtgørelsen stiller ekstraordinære krav til antal fag på A-niveau, der ligger uden for de eksisterende forpligtelser. Foreningen vurderer heller ikke, at kravet om minimum to fag på A-niveau ligger inden for den politiske aftale om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser af 10. juni 2021 samt lovbemærkningerne til lovforslag L 157 vedr. "en særlig stærk faglig

profil". Af begge dele fremgår om profilgymnasier, at "Det kan fx være et gymnasium, som udbyder og prioriterer at oprette stærke naturvidenskabelige studieretninger med flere naturvidenskabelige fag på A-niveau samt med mulighed for valg af yderligere naturvidenskabelige fag på A-niveau for at opnå en særlig stærk faglig profil indenfor netop dette felt." Foreningen vurderer, at der her er tale om et eksempel, hvor et gymnasium har oprettet studieretninger med flere fag på A-niveau, men at formuleringen ikke kan tolkes sådan, at det er et krav, at gymnasiet opretter studieretninger med minimum to fag på A-niveau. Foreningen opfordrer på den baggrund STUK til at udelade kravet om minimum to fag på A-niveau, jf. § 14, pkt. 2.

S. 7
8. juli 2022

Jf. § 15 skal regionsrådet lægge vægt på, "om en godkendelse som profilgymnasium forventes at være medvirkende til, at en zone skifter status til eller fastholdes som fordelingszone". Danske Gymnasier opfordrer til, at STUK tilføjer til § 15, at regionerne også skal lægge vægt på, om en godkendelse som profilgymnasium forventes at være medvirkende til, at en zone skifter status *fra* fordelingszone til afstandszone, idet foreningen mener, at regionsrådet også bør lægge vægt på den positive forskel, en godkendelse som profilgymnasium kan bidrage med.

Jf. § 11 a, stk. 2, i institutionsloven, skal regionsrådet ikke kun lægge vægt på i hvilket omfang, en godkendelse kan resultere i en skævvridning af elevsammensætningen, hvilket adresseres af både §§ 15 og 16 i bekendtgørelsen, men også lægge vægt på i hvilket omfang, en godkendelse kan skævvride elevsøgningen. Danske Gymnasier bemærker på baggrund af denne formulering, at det også er relevant, at regionsrådene lægger vægt på i hvilket omfang, en godkendelse som profilgymnasium i et byområde kan medføre en udhuling af elevgrundlaget i et tilgrænsende tyndtbefolket område og dermed en ringere mulighed for at opretholde et geografisk bredt udbud af gymnasiale ungdomsuddannelser. Foreningen opfordrer derfor STUK til at indskrive dette hensyn i bekendtgørelsen.

Med venlig hilsen

Henrik Nevers
Formand

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Den 2. august 2022

Vedrørende sagsnr.: 22/11883

Høringssvar ift. udkast til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) takker for muligheden for at afgive høringssvar til høring over udkast til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser.

Generelle bemærkninger

DEG bemærker, at bekendtgørelsen generelt ikke lægger op til dialog mellem institutionerne og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (herefter styrelsen) eller regionerne om beslutninger vedrørende institutionernes tildelte kapacitet, ønske om at blive profilgymnasium m.v. DEG vil stærkt opfordre til mulighed for dialog.

DEG undrer sig over, at de nye gymnasiesamarbejder er fraværende i bekendtgørelsen (undtagen i §20, stk. 5, der vedrører frist for nedsættelse af samarbejderne). DEG er opmærksom på, at gymnasiesamarbejderne er reguleret i institutionsloven, og at de ikke har beslutningskraft i juridisk forstand, men DEG mener, at de fortjener at blive nævnt i bekendtgørelsen. DEG vil i relation hertil gøre opmærksom på, at foreningen mener, at der så vidt muligt bør være minimum to udbud af hver gymnasial retning i et gymnasiesamarbejde, og at samarbejderne afgrænses efter bl.a. skolernes optageområder.

DEG vil herudover opfordre til, at der kommer en vejledning eller et kommissorium for gymnasiesamarbejderne, så de får nogenlunde ens rammer rundt om i landet.

DEG kvitterer for, at de beregningstekniske kapaciteter offentliggøres på styrelsens hjemmeside, således at der er fuld gennemsigtighed i sektoren, og der sikres bedst muligt grundlag for institutionsamarbejde. DEG opfordrer til, at der vises samme åbenhed omkring ansøgninger, således at oversigt over antal ansøgninger per gymnasieretning til institutioner/afdelinger, herunder førsteprioritetsansøgninger, offentliggøres på styrelsens hjemmeside.

Kapitel 1 – Kapacitetsfastsættelse

Principper for beregning af kapacitet

DEG bemærker, at principperne bag udregningen af den beregningstekniske kapacitet ikke fremgår af bekendtgørelsen, hvilket foreningen beklager. Det bør være tydeligt, hvordan balancen mellem de forskellige hensyn og mål i elevfordelingsaftalen omsættes til principper for beregning af kapacitetsfastsættelse på institutions-/afdelingsniveau (jf. lovudkast af 21. januar 2022 side 22). Hvis ikke de væsentligste principper bag kapacitetsfastsættelsen på institutions-/afdelingsniveau kommer til at fremgå af bekendtgørelsen, vil DEG opfordre til, at styrelsen offentliggør metodenotat til fastlæggelse af de beregningstekniske kapaciteter hurtigst muligt og senest ved udmeldelse af den beregningstekniske kapacitet (jf. §2, stk. 2).

- Eksempler på væsentlige principper som DEG mener bør fremgå af bekendtgørelsen:

Tildeling af minimumskapacitet

Bekendtgørelsens §1 henfører ikke til bestemmelsen i §8, stk. 3 i institutionsloven om, at en institution eller afdeling, hvis institutionen har afdelinger, skal have fastsat en minimumskapacitet. Denne bestemmelse er central for kapacitetsfastsættelsen og bør indgå.

Tildeling af overkapacitet til de erhvervsgymnasiale uddannelser

DEG pointerer, at vi forventer, at bekendtgørelsen vil indeholde en præcisering af, hvordan den "mindre overkapacitet til erhvervsgymnasiale uddannelser" tildeles. Det er nødvendigt, at elevfordelingsmodellen ikke bliver en barriere for at alle elever, der ønsker en erhvervsgymnasial uddannelse, kan tage en sådan. Et andet vigtigt greb til at sikre dette er at *yde fleksibilitet i kapacitetsfastsættelsen*, således at skolerne kan imødekomme de store årlige udsving i ansøgninger til hhx og htx. Dette er ikke mindst vigtigt på små afdelinger med flere gymnasiale udbud. Eksempelvis kan der det ene år være ansøgere nok til 2 hhx-klasser og 1 htx-klasse, og næste år vil det være omvendt (2 htx-klasser og 1 hhx-klasse). DEG mener, at kapacitetsmodellen bør have indbygget fleksibilitet til at imødekomme dette.

Klassedannelse og klasse loft

DEG mener, at det bør fremgå af bekendtgørelsen, hvordan mulighed for klassedannelse indvirker på kapacitetstildelingen. DEG finder det nødvendigt, at der indgår en såkaldt teknisk overbooking i fastsættelsen af institutioners kapaciteter de steder, hvor fordelingsudvalgene eller de enkelte institutioner hidtil har arbejdet med en sådan for at tage højde for eksempelvis frafald, orlov og dumpede optagelsesprøver. Formålet er, at afdelingen rammer et gennemsnit på 28 i klasserne på første årgang pr. 1. november. Hvis der ikke tages højde for behovet for teknisk overbooking og kapacitet tildeles efter klassenorm på 28 elever fra studiestart i august, kan institutioner risikere at ende op med en klassekvotient fx 26 på tælle dagen i november, hvilket medfører en ringere økonomi, fordi taxameterets størrelse afhænger af den enkelte elev. Afhængig af institutionens samlede økonomi kan det så igen betyde afskedigelser, besparelser på it og undervisningsmidler, manglende vedligehold af bygninger mv. Et andet væsentligt argument er, at fyldte klasser giver mindre rokning mellem skoler pga. færre ledige pladser.

Datagrundlag for beregning af kapacitet på institutions-/afdelingsniveau

Ift. til at anvende algoritme til at fastsætte de beregningstekniske kapaciteter på institutions- eller afdelingsniveau, så vil DEG endnu en gang gøre opmærksom på, at det er centralt at tage højde for de store

årlige udsving i antal førsteprioritetsansøgninger til udbud på institutioner/afdelinger. I bilaget til svar på spørgsmål 136 til Folketinget om konsekvensberegninger for elevfordelingsmodellen er grundlaget et enkelt år. DEG opfordrer til, at kapacitetsfastsættelsen tager udgangspunkt i et flerårigt datagrundlag, så grundlaget er mere retvisende.

Ydermere vil DEG gøre opmærksom på at tage højde for *særtilfælde* i algoritmen. Dette gælder bl.a. for gymnasier med ASF-klasser, som har en anden normering end almindelige klasser, og nul-optagsskoler, hvor der er behov for en håndholdt håndtering af kapacitetsfastsættelsen.

Bemærkninger til bestemmelser i kapitlet

DEG bemærker, at det flere steder i §§ 1-8 i bekendtgørelsen ikke specificeres, at kapacitetsfastsættelsen sker "per institution eller afdeling, hvis institutionen har afdelinger, opdelt på hver uddannelse samt pre-IB". Dette medfører, at det flere steder kun er institutionens kapacitet, der omtales, hvilket foreningen finder misvisende og ikke dækkende for de erhvervsgymnasiale institutioner, der ofte har flere afdelinger og udbud. Dette gælder eksempelvis § 2, stk. 2, vedrørende offentliggørelse af beregningstekniske kapaciteter og §3, stk. 1, pkt. 1 om bestyrelsens indstilling af kapacitet. DEG opfordrer dog styrelsen til at tilrette bestemmelserne i hele kapitlet.

DEG vil kraftigt opfordre styrelsen til at indskrive i bekendtgørelsen, at institutionerne får mulighed for dialog ud over bestyrelsens digitale indberetning (§3) for at sikre både kvalitet og legitimitet i kapacitetstildelingen. Ligeledes vil foreningen kraftigt opfordre til at styrelsen indfører bestemmelse om, at beslutning om tildeling af foreløbig kapacitet på institutioner og afdelinger (§4) kan genoptages efter anmodning (tilsvarende at beslutning om elevers fordeling kan genoptages, jf. institutionslovens §12) eller give klagemulighed. Det bør i det hele taget være tydeligt, hvornår institutioner er involveret og har indflydelse i processen.

Et særligt opmærksomhedspunkt er her institutioner/afdelinger med flere typer gymnasiale udbud, hvor der bør være en dialog med institutionerne/afdelingerne om kapacitetsfastsættelse på det enkelte udbud, når ansøgertallet er kendt (§5, stk. 1), så man undgår tomme lokaler eller afvisning af ansøgere.

Med den store usikkerhed i fastsættelse af kapacitet, der vil være i starten af implementeringen af modellen, kunne man desuden overveje, at der i indfasning af loven kan dispenseres fra det fleksible klasseloft. Evt. ved at det fleksible klasseloft kan beregnes på tværs af udbud, eller at institutioner/afdelinger med få klasser per uddannelse kan have en afvigelse.

Ifølge §5, stk. 2 vil styrelsen give institutionen besked om endelig kapacitetstildeling senest den 15. maj. Det må betyde, at eleverne får besked om, hvor de får reserveret plads ca. 1. juni. DEG mener, at tre måneder er for længe for en elev at vente på svar, og at det bør være muligt processuelt at fordele eleverne på en måneds tid efter ansøgningsfristen, hvis regioner og institutioner vurderer forrang samtidig med at ansøgninger beriges med data om transporttid og forældreindkomst. DEG opfordrer til, at elever får besked om pladsreservation senest den 1. maj, og institutioner får besked om, hvilke elever de får tildelt senest den 15. april.

Ifølge §§5-7 kan regionsrådet hæve kapaciteten på en institution eller afdeling med enkelte pladser i forskellige sammenhænge. DEG ønsker at få indført i bestemmelserne, at såfremt dette medfører en overskridelse af det fleksible klasseloft, skal det stadig være taxameterudløsende.

DEG ønsker også at gøre opmærksom på, at hvor ekstra kapacitet ikke er efter anmodning fra institutionen eller afdelingen, bør det være en pligt at høre institutionen/afdelingen, inden regionen beslutter at hæve kapaciteten.

Kapitel 2 – Zoner

DEG opfordrer for klarhedens skyld til, at teksten fra institutionslovens §11 d, stk. 2 skrives ind i §10 i stedet for blot at henvise hertil ("En zone er en fordelingszone, når forskellen mellem forældreindkomsten for tilgæede elever på mindst en af de gymnasiale uddannelser på institutioner, hvis institutionerne ikke har afdelinger, eller afdelinger i zonen og forældreindkomsten for elever med bopæl i zonen, som er tilgæet en gymnasial uddannelse, overstiger en grænse, som fastsættes af børne- og undervisningsministeren.").

Ifølge §11 opgøres det årligt, om en afstandszone skal skifte status til fordelingszone. DEG ønsker præciseret, hvornår på året dette opgøres – og hvornår det offentliggøres på styrelsens hjemmeside (jf. §9). Foreningen ønsker at tidsfristen bliver fastsat, så institutionerne får mest mulig tid til omstilling til at kunne håndtere dette skifte og til vejledning af kommende elever og deres forældre.

Ifølge §12 foretages der en vurdering af, om en fordelingszone skal skifte status til afstandszone, når den har været fordelingszone tre på hinanden følgende skoleår. DEG ønsker præciseret, hvornår på året denne vurdering foretages – og hvornår det offentliggøres på styrelsens hjemmeside (jf. §9).

DEG mener desuden, at ændring af zonestatus bør foregå i dialog med de lokale gymnasiesamarbejder.

Kapitel 3 – Profilgymnasier

Det er regionsrådene, der godkender profilgymnasier. Herudover er det regionsrådene, der ifølge §13 fastsætter procedure og ansøgningsfrist for ansøgning om at blive profilgymnasium. DEG vil opfordre til, at der bliver udarbejdet en fælles ramme for regionsrådene ift. denne opgave (herunder tolkning af de i §14 fastsatte kriterier for at have "en særligt stærk faglig profil"), så godkendelsespraksis bliver så ens som muligt for gymnasier rundt i landet.

I §14 fastsættes 5 kriterier for regionernes vurdering af, hvornår en institution eller afdeling har en særligt stærk faglig profil og dermed kan tildeles status som profilgymnasium. DEG vil gerne gøre opmærksom på, at følgende to kriterier er problematiske for erhvervgymnasier og bør genovervejes, hvis det reelt skal være muligt for hhx- og htx-skoler at blive profilgymnasier:

- Punkt 2) her er krav om, at profilen knytter sig til studieretning(er), hvor der som minimum indgår to fag på A-niveau som studieretningsfag. DEG stiller sig lidt uforstående overfor dette kriterium. Her udelukker man fx idræts-/sportsprofil, da idræt kun kan tages på B-niveau, ligesom erhvervgymnasier har studieretninger med fag på B-niveau, der kunne være grundlag for et profilgymnasium, fx programmering eller design.

- Punkt 5) her er krav om, at "institutionen eller afdelingen stiller særlige krav til ansøgerens faglige forudsætninger inden for det faglige område". Dette kriterium passer fint til områder som sport eller musik, hvor der er veletablerede foreninger og Team Danmark ordninger tilknyttet det at bevise ansøgeres særlige faglige forudsætninger. Det er dog en anden situation for en skole, der ønsker at være profilgymnasium for elever med særlig talent indenfor fx IT (fx studieretning med IT-A), iværksætter, bæredygtig omstilling eller internationale forhold.

Desuden er det vigtigt for DEG, at regionsrådene forpligtes til at høre gymnasiesamarbejderne i forbindelse med godkendelse af nye profilgymnasier. Dette gælder særligt ift. kriteriet i §14, punkt 1 om at der ikke findes et tilsvarende udbud med denne særligt stærke og veletablerede uddannelsestilbud i nærheden. Årsagen er, at erhvervsgymnasier ikke tidligere har kunnet søge om at blive profilgymnasier og regionsrådene måske derfor ikke kender de erhvervsgymnasiale profiler lige så godt som de almengymnasiale profiler.

Ifølge §15 skal regionsrådet lægge vægt på, "om en godkendelse som profilgymnasium forventes at være medvirkende til, at en zone skifter status til eller fastholdes som fordelingszone". DEG opfordrer til, at styrelsen tilføjer, at regionsrådet også skal lægge vægt på, om en godkendelse som profilgymnasium forventes at være medvirkende til, at en zone skifter status *fra* fordelingszone *til* afstandszone, idet foreningen mener, at regionsrådet også bør lægge vægt på den positive forskel, en godkendelse som profilgymnasium kan bidrage med.

På vegne af Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier

Mette Kjær Petersen
Rådgivnings- og analysekonsulent

1. juli 2022

Hørings svar ang. udkast til Bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser

Danske HF & VUC takker for muligheden for at give bemærkninger til udkast til Bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser, som foreningen modtog i høring d. 16. juni 2022.

Foreningens bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse fremgår af det følgende.

Kriterier for fordeling af eftertilmeldere

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. L 157 af 31. marts 2022 om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser:

"Regionerne vil ved fordelingen af eftertilmeldere, som er 20 år eller over, og som har søgt 2-årig hf på et VUC, skulle tilstræbe at fordele dem til et VUC inden for 60 minutters transporttid, i det omfang det er muligt."

Det fremgår videre af bemærkningerne til ændringsforslag til L 157, fremsat af børne- og undervisningsministeren:

"Det er bl.a. hensigten at fastsætte nærmere regler om, at regionerne, når de skal hæve kapaciteten på en institution eller afdeling for at få plads til en ansøger, kan lade andre hensyn veje tungere, end at ansøgeren skal placeres på den institution eller afdeling, hvor ansøgere får kortest transporttid. Det kan fx være hensynet til (...), at ansøgere til 2-årig hf, som er 20 år eller mere, får plads på et VUC (voksenuddannelsescenter), hvis ansøgeren har ønsket 2-årig hf på et VUC som førsteprioritet."

Endelig fremgår det af udkastet til Bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser, som nærværende høringssvar angår:

"Regionsrådet kan hæve kapaciteten på en institution eller afdeling, jf. § 11 j, stk. 2, 5. pkt. i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., såfremt regionen i helt særlige tilfælde vurderer, at et eller flere af følgende hensyn bør tillægges større vægt end hensynet til ansøgerens kortest mulige transporttid:

(...)

4) Hensynet til fordele ansøgeren til et voksenuddannelsescenter (VUC), såfremt ansøgeren er over tyve år og har prioriteret den toårige uddannelse til hf-eksamen på et sådan som sit højeste prioriterede uddannelsesønske."

Det er Danske HF & VUC's vurdering, at formuleringen i udkastet til bekendtgørelse om, at hensynet til at fordele eftertilmeldere på 20 år og derover til et VUC i 'helt særlige tilfælde' kan veje tungere end hensynet til transporttid er en indsnævring af mulighederne for at vægte hensynet til ansøgere på 20 år og derover tungere end hensynet til transporttid set i forhold til de oven for citerede formuleringer fra lovforslag og ændringsforslag om elevfordeling. Det

fremgår således ikke af ændringsforslaget til lovforslag L 157, at hensynet til at fordele eftertilmeldere på 20 år og derover til et VUC er afgrænset til *'helt særlige tilfælde'*.

Samtidig er Danske HF & VUC bekymret over, at der ikke er fastsat nærmere retningslinjer for, hvordan transporttid og de øvrige mulige hensyn ved fordeling af eftertilmeldere skal vægtes over for hinanden. Det kan medføre en uensartet praksis på tværs af regioner og dermed stille de enkelte ansøgere og institutioner forskelligt på tværs af regioner.

Forslag til ændring

- Formuleringen *'i helt særlige tilfælde'* bør udgå af bekendtgørelsen. Samtidig bør det beskrives, hvordan mulige hensyn ved fordeling af eftertilmeldere skal vægtes af den enkelte region.

Ansøgere uden retskrav på optagelse

Ansøgere uden retskrav på optagelse på den 2-årige hf skal igennem en optagelsessamtale og en standardiseret vurdering af deres faglige, sociale og personlige forudsætninger, før de kan optages på uddannelsen. Optagelsessamtalen og den standardiserede vurdering foretages af den enkelte uddannelsesinstitution. I dag foretages samtalen og vurderingen løbende efter udløbet af ansøgningsfristen d. 1. marts.

Det fremgår af udkastet til bekendtgørelse, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet senest d. 15. maj meddeler den enkelte institution størrelsen af institutionens endelige kapacitet. Danske HF & VUC er bekymret for, at det betyder, at optagelsessamtaler og standardiserede vurderinger fremover først kan foretages efter d. 15. maj.

Det vil i så fald betyde, at institutionernes arbejde med at gennemføre samtaler og vurderinger vil skulle gennemføres over en kortere periode end i dag. For institutioner med mange ansøgere uden retskrav på optagelse vil det være en betydelig administrativ byrde. Samtidig vil det være til ulempe for ansøgere uden retskrav på optagelse, idet de i så fald skal vente længere tid på at få svar på, om de kan optages på den 2-årige hf, end de skal i dag.

Forslag til ændring

- Optagelsessamtale og standardiseret vurdering af ansøgere til den 2-årige hf uden retskrav på optagelse bør kunne gennemføres tidligere end d. 15. maj.

Eftertilmeldere og kapacitetsfastsættelse

Det fremgår af udkastet til bekendtgørelse, at de enkelte institutioners kapacitet fastlægges på baggrund af den beregningstekniske kapacitet, som svarer til det forventede antal ansøgere det kommende skoleår. Det fremgår ikke af bekendtgørelsen, om det forventede antal eftertilmeldere tæller med i det samlede antal forventede ansøgere.

I 2021 var der samlet set 2.044 1. prioritetsansøgere til toårigt hf på de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf, *jf. tabel 1*. 48 pct. af disse, svarende til 978 ansøgere, var eftertilmeldere, mens 52 pct. søgte senest d. 1. marts.

Tabel 1. 1. prioritetsansøgere til toårigt hf på udvalgte VUC'er, 2021.

Rettidige ansøgere*	Eftertilmeldere**	Ansøgere, total
1.066 (52 pct.)	978 (48 pct.)	2.044 (100 pct.)

Anm.: Tabellen omfatter 1. prioritetsansøgere i 2021 til de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf i 2020 (HF & VUC Fyn, Herning HF og VUC, KVUC, HF&VUC KBHSDYD samt Randers HF & VUC).

* Rettidige ansøgere er ansøgere, som søger senest d. 1. marts.

** Eftertilmeldere er ansøgere, som søger senere end d. 1. marts.

De enkelte VUC-afdelinger har en interesse i at kende deres forventede kapacitet så tidligt som muligt inden begyndelsen af et nyt skoleår, så afdelingerne bedst muligt kan planlægge bemanning mv. Hvis det forventede antal eftertilmeldere ikke tælles med i den indledende kapacitetsfastsættelse, kan det give et kunstigt lavt billede af det forventede ansøgertal til VUC'er.

Ovenstående er tidligere anført i forbindelse med foreningens høringsvar af 14. februar 2022 ang. lovforslag om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser.

Forslag til ændring:

- For at sikre institutionernes mulighed for planlægning af det kommende skoleår og et mere retvisende billede af det forventede ansøgertal bør det forventede antal eftertilmeldere tælles med i det samlede antal forventede ansøgere til den enkelte institution.

Med venlig hilsen

Pernille Brøndum, formand for Danske HF & VUC
Ulla Koch, formand for Danske HF & VUC (Bestyrelserne)

Børne- og Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Att: helle.aagaard@stukuvvm.dk og
stuk.gk@stukuvvm.dk

03-08-2022
EMN-2021-00823
1566847
Michael Koch-Larsen

Høring - Udkast til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser

Danske Regioner takker for muligheden for at afgive bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser. Bemærkningerne nedenfor følger en kronologisk rækkefølge i forhold til udkastet til bekendtgørelsen.

Kapitel 1: Kapacitetsfastsættelse

Overordnet vil regionerne gerne kvittere for, at der er indskrevet et samspil med regionerne i tilrettelæggelsen af den foreløbige kapacitet.

- Det fremgår af § 2, at den beregningstekniske kapacitet - nationalt og i den enkelte region - svarer til det forventede antal ansøgere det kommende skoleår for hver uddannelse samt pre-IB. I den forbindelse er det vigtigt, at der er transparens og gennemsigtighed i processen, og at det fremgår (måske ikke af bekendtgørelsen, men fx af et metodenotat), hvordan man når frem til de beregningstekniske kapaciteter. Det vil være vigtigt af hensyn til processen at vide fx: Hvordan når man frem til det forventede antal ansøgere? Hvilke tal og beregninger der ligger til grund? Og runder man op eller ned til hele klasser (af 28)?
- § 2, stk. 2: Det er vigtigt, at regionerne inddrages så tidligt som muligt, så særlig baggrundsinformation om enkelte gymnasier kan indgå i kapacitetsprocessen så tidligt som muligt, og allerhelst inden de beregningstekniske kapaciteter udmeldes til skolerne. Det vil sikre, at regioner og ministerium står med de samme budskaber og fremstår enige på centrale områder (se nedenfor under bemærkninger til § 4).
- § 3: Det er samtidig vigtigt, at regionerne får indblik i institutionernes indberetninger og deres begrundelser, inden regionerne går i dialog med Sty-

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

relsen for Undervisning og Kvalitet om de foreløbige kapaciteter, så regionerne har det fornødne grundlag for at kunne vurdere de kapaciteter, som regionerne inddrages i vurderingen af efter § 4.

- Teknisk overbooking af klassekvotienten bør kunne indgå i institutionernes indstillinger til den beregningstekniske kapacitet.
- § 4: Regionerne finder, at den foreløbige kapacitet bør fastsættes på afdelingsniveau og uddannelsesniveau og ikke på det overordnede institutionsniveau, så det sikres, at kapaciteten på den enkelte lokation understøtter geografisk uddannelsesdækning.
- I forlængelse heraf bør det udfoldes yderligere, hvordan regionerne inddrages i fastlæggelsen. Der er fastsat en række frister i bekendtgørelsen, men der fremgår ikke frister, der vedrører, hvordan Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vil inddrage regionerne i fastsættelsen af den foreløbige kapacitet. Hvordan vil inddragelsen af regionerne efter § 4 ske? Og hvordan sikres det, at der sker en overlevering og forankring af den metode, der ligger bag de beregningstekniske kapaciteter, herunder den fornødne viden om forudsætninger, der ligger bag de beregningstekniske kapaciteter. Dette ikke mindst af hensyn til at kunne vurdere kapacitetsfastsættelsen i forhold til de store udsving i ansøgertal, der erfaringsmæssigt er på især det erhvervs-gymnasiale område.
- Det er endvidere uklart, hvilke data regionerne skal producere og bidrage med i dialogen om de foreløbige kapaciteter.
- § 5: Den endelige kapacitet skal svare til den foreløbige kapacitet, jf. § 4, med eventuelle justeringer på baggrund af det faktiske ansøgertal til det kommende skoleår. Det er ikke klart, om der er tale om justeringer i hele klasser, eller om der tages hensyn til, at mindre gymnasier kan optage alle unge i lokalområdet, også selvom det giver en skæv klassekapacitet.
- Institutionerne får senest den 15. maj meddelt den endelige kapacitet. Det fremgår ikke, hvordan optagelsesprøver mv. håndteres, når institutionerne ikke ved, hvilke elever der er tale om.
- § 5, stk. 3: Det fremgår, at kapaciteten kun kan hæves, men ikke sænkes. Det kan vise sig u hensigtsmæssigt, at der ikke er hjemmel til at sænke kapaciteten, såfremt ansøgertallet er markant lavere end forventet. Det skete fx i Region Hovedstaden i 2021, hvor stx-ansøgertallet var ca. 700 lavere end forventet, og resultatet blev, at de mindst populære gymnasier endte med at have mange ledige pladser. Problemstillingen er også særlig relevant i de byer, der har to gymnasier – et stort og et mindre gymnasium. Hvis ansøgertallet er markant lavere end forventet, kan det især gå ud over det mindste gymnasium, hvis det største gymnasium har ledig kapacitet, og det kan være med til at skubbe balancen (yderligere) mellem de to gymnasier. Et eksempel er Viborg eller Randers. Når kapaciteten ikke kan sænkes, vil det modvirke formålet med lovens § 8, stk. 4 (i lov om institutioner for almen-gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.). Regionerne ser derfor gerne, at der indføres hjemmel til også at kunne sænke

kapaciteten, når ansøgertallet er kendt. Det er dog ikke tydeligt, hvordan referencen til § 8, stk. 4 skal forstås i forhold til, om kapaciteten i maj kan sænkes med hjemmel i lovens § 8, stk. 4.

- § 6 og § 7: Den endelige kapacitet kan hæves af "regionsrådet". Andre steder i bekendtgørelsen står der "regionen". Det antages, at der ikke er forskel i anvendelsen af de to begreber.
- § 6: Skift mellem uddannelsestyper. Det fremgår, at regionsrådet kan hæve kapaciteten på en institution ved skift mellem uddannelsestyper, fx fra hhx til stx. Det skal ske efter anmodning fra den modtagende institution. Hvordan sikres det, at skiftet er? Skal den afgivende institution inddrages, og kan det ske på hvilket som helst tidspunkt?
- § 6, stk. 2: Regionsrådene kan hæve kapaciteten "efter første hele uge af november". Hvor længe har man som elev til at skifte uddannelse? Hvad betyder "i medfør af § 8, stk. 4"? Gælder det kun, hvis institutionen/afdelingen har minimumskapacitet? Og hvad menes der med, at ansøgere kan "søge optagelse" på en institution? Fordeler regionen, eller er det op til institutionen, om der er plads?
- § 7: Hvad menes der med "helt særlige tilfælde"?
- § 7, nr. 2: Hvad menes der med "særlige lokale forhold"? Og hvilke situationer tænkes denne bestemmelse af hjælp?
- Rammerne for at søge/ indstille om dispensation fra minimumskapacitet defineres ikke nærmere i bekendtgørelsen. Der er behov for en præcisering heraf.
- Det er helt centralt, at institutionernes løbende indberetninger om ledig kapacitet til regionerne IT-understøttes (§ 8), fx i form af en platform med overblik over kapacitet og ledige pladser på de enkelte gymnasier, hvor man kan følge med i kapaciteterne.

Kapitel 2: Zoner

- § 9: Hvilken frist har Styrelsen for Undervisning og Kvalitet for at offentliggøre en zones status som fordelings- eller afstandszone?
- § 10: Den grænse, der skal fastsættes efter § 11 d, stk. 2, i lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., fastsættes til 35 pct. Det er uklart, om det er inden for den enkelte gymnasietype eller alle gymnasietyper samlet, at forældreindkomsten sammenlignes. Sammenlignes stx-ansøgere forældreindkomst med stx-forældreindkomst i hele zonen, eller med forældreindkomsten generelt for de gymnasiale uddannelser? Hvis man sammenligner med forældreindkomsten generelt, kan der være uddannelsestyper, der er mere udsatte for at blive

”skæve”. Dette kan gælde uddannelser, som i højere grad er mønsterbryderuddannelser og tiltrækker unge fra uddannelsesfremmede hjem med lavere indkomst.

- § 11: Det vil være hensigtsmæssigt, at regionerne hvert år får information om, hvor zonen og enkelte uddannelser ligger ift. Indkomstfordelingen. Det er væsentligt at vide, hvilken uddannelse og institution der er ved at blive for skæv i forhold til elevsammensætningen, således at regionerne i et bredt samarbejde kan se, om der kan gøres noget forebyggende. Der står i § 17, at regionerne får adgang til data gennem dialog. Det samme ønskes i forhold til § 11.
- Hvis en fordelingszone efter tre år er for skæv, er den så fordelingszone i yderligere tre år, eller foretages der en vurdering hvert år?

Kapitel 3: Profilgymnasier

- § 13: Regionsrådet fastsætter procedure og ansøgningsfrist for ansøgning om at blive profilgymnasium. For 2022 bliver det tidsmæssigt en meget presset proces.
- § 14: Skal alle fem punkter gøre sig gældende, eller er det nok, at kun et punkt gælder? (er det ”eller” eller ”og”?)
- § 15: Elevsammensætning på profilgymnasier. Det fremgår, at regionsrådet skal lægge vægt på, om en godkendelse af et profilgymnasium vil kunne medvirke til en skæv elevsammensætning. Det vil være svært at vurdere på forhånd, når ansøgerne er ukendte. Måske skal det i stedet alene fremgå som noget, regionsrådet skal monitorere mhp. et eventuelt loft over antallet af profilelever.
- § 17: Regionerne vil til brug for vurdering af § 16, stk. 3 nr. 2, have brug for oplysninger om, hvorvidt studieretningerne, jf. § 14 nr. 2, er oprettet. Er det tilgængeligt for profilen særskilt, så regionerne ved, om profilklasserne er oprettet? Da en profilgodkendelse kan tilbagekaldes, hvis godkendelsen ikke benyttes i et år, er det afgørende for regionerne at have adgang til valide oplysninger om dette.

Venlig hilsen

Michael Koch-Larsen

Høring om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) har modtaget udkast til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier i høring. Vi har ligeledes afgivet høringssvar til loven samt til den midlertidige ordning for indeværende optag, som vi ligeledes vil henvise til.

Kapacitetsfastsættelse.

GL har tidligere understreget, at en stram kapacitetsfastsættelse er nøglen til, at elevfordelingen kan fungere efter hensigten. Vi støtter derfor også op om, at det fremover er ministeriet og senere regionerne, der ud fra nationale og regionale behov fastsætter den enkelte skoles kapacitet.

Vi vil foreslå, at der i §2 bliver tilføjet, at "den enkelte institutions kapacitet skal fastsættes ud fra et særligt hensyn til de mindre skoler i provinsen og skoler med skæv elevsammensætning".

Sikring af den nuværende kvalitet

Med de gældende regler for klasseloft og økonomitildeling er det afgørende, at der i de udmeldte kapaciteter tages højde for de enkelte skolars frafaldshistorik mv. eller, at der alternativt kompenseres ved indførelse af skyggelever eller lignende.

Fastlægges kapaciteten ud fra et planlægningstal på 28 elever i klasserne, vil der være to store utilsigtede konsekvenser:

For det første vil det betyde, at der alt andet lige vil være et lavere antal elever i klasserne på tælle dagen end i dag. Da økonomien tildeles pr elev, vil det betyde, at der er færre penge til undervisningen i den enkelte klasse – der bærer størstedelen af omkostningerne. Det giver alt andet lige flere klasser til den enkelte lærer og dermed også risiko for en faldende undervisningskvalitet.

For det andet er der stor risiko for, at planlægningen med 28 elever særligt vil ramme de gymnasier, som elevfordelingen har til formål at hjælpe:

1. Man vil i højere grad ramme de små gymnasier, der ikke har stor nok volumen til at optimere klassedannelsen ved at ændre på antal oprettede klasser.
2. Man vil i højere grad ramme de skoler, der har en mere udsat elevgruppe og dermed også et forholdsmæssigt stort frafald.

Der er samtidig behov for, at der findes en løsning på den usikkerhed som optagelsesprøverne giver den enkelte elev og den enkelte skole. Det forstærker ovenstående problem.

GL vil desuden opfordre til, at kapaciteten fastsættes som både et elevtal og et antal klasser.

Tidsplan og involvering i kapacitetsudmeldinger

GL finder det positivt, at institutionerne høres om deres holdning til skolens beregningstekniske kapacitet. Det samme gælder for regionerne. GL vil dog opfordre til, at regionerne allerede inddrages ved fastlæggelsen af den beregningstekniske kapacitet. Hermed vil den væsentlige regionale indsigt blive inddraget tidligt

i processen, så der ikke er behov for store og fatale ændringer af den beregningstekniske kapacitet. Ændringer der har stor betydning for institutionerne ift. økonomi og beskæftigelse. GL vil derfor også opfordre til, at skolerne får besked om den midlertidige kapacitet så tidligst muligt – og at der samtidigt som aftalt følger en estimering af den forventede kapacitet de kommende to år.

Det fremgår af udkastet, at regionen skal godkende, at en institutions kapacitet hæves efter første uge i november. GL skal opfordre til at det indskræpes, at skolen ikke uden aftale må optage elever fra andre skoler.

GL vil opfordre til, at undtagelserne i §7 ikke kun skal gælde for overansøgte institutioner, men at disse forhold også vil kunne indgå i den overordnede fordeling – så det ikke altid er kortest mulig transporttid, der overtrumfer de andre formål og hensyn.

Zoner

GL kan fortsat konstatere, at der er problemer med den foreslåede zoneinddeling. Det gælder primært zonerne i og omkring København. Vi er bekymret for, at disse zoners opdeling ikke i tilstrækkelig grad vil ændre på den nuværende skæve elevsammensætning. Vi vil opfordre til, at dette ændres inden bekendtgørelsen træder i kraft, eller at der som minimum vil være ekstra fokus på dette, når zonerne evalueres politisk efter 1 optag.

Det er uklart, om den foreslåede grænse på 35 pct. i §10 er lav nok til at sikre, at problemer med skæv elevsammensætning løses inden sammensætningen allerede er blevet for skæv. Den foreslåede Københavnske Vesteregnszone er beregnet til at have en afvigelse på kun 38 pct. i 2020.

Profilgymnasier

Det er væsentligt for GL, at godkendelse af profilgymnasier ikke mindsker effekten af den nye elevfordeling. Der skal derfor tages særlig hensyn til om godkendelse af et profilgymnasium mindsker de små gymnasier i provinsens muligheder for at optage elever, samt om det giver en u hensigtsmæssig skæv elevsammensætning på de omkringliggende gymnasier.

GL vil opfordre til at hensynet til de små gymnasiers elevoptag indskrives i afsnittet – samt at beskrivelsen om hensynet til den skæve elevsammensætning styrkes.

GL anbefaler desuden, at det kommer til at fremgå af bekendtgørelsen, at de små udbud i provinsen og de skoler, der har haft midlertidigt optagestop, vil blive prioriteret, når der behandles ansøgning til profiler.

Med venlig hilsen

Tomas Kepler

Formand for GL

11. juli 2022

Børne- og Undervisningsministeriet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Att.: helle.aagaard@stukuvvm.dk og stuk.gk@stukuvvm.dk

"Høring – udkast til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser"

Høring vedr. udkast til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser

Tak for det fremsendte høringsmateriale og udkast til bekendtgørelse.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening har dels nogle generelle bemærkninger til udkastet, dels nogle bemærkninger til hver af de tre dele af udkastet.

Generelle bemærkninger

Med de ny bestemmelser om kapacitetsfastlæggelse, zoner og profilgymnasier ændres der markant på procedurer og indhold i forhold til de nuværende principper og tidsplan for fastsættelse af kapacitet for institutionerne. De nye principper har meget store konsekvenser for institutionerne og der er behov for god tid til den nødvendige tilpasning – ikke mindst for de institutioner, hvor der sker markante ændringer i kapaciteten.

Tidsplanen i udkastet er efter vores opfattelse generelt i alle tre dele af udkastet for snæver sammenholdt med den gældende tidsplan for kapacitetsfastlæggelse og giver ikke institutionerne rimelig og nødvendig tid til de nødvendige tilpasninger, som både kan omfatte tilpasning i forhold til medarbejdere (heraf nogle med lange opsigelsesvarsler) og i forhold til bygningskapacitet. Det skal i denne sammenhæng understreges, at i nogle dele af landet vil en bygningsmæssig tilpasning være en længerevarende proces.

Kapacitetsfastsættelse:

Bekendtgørelsesudkastet fastlægger tre deadlines for fastsættelsen af kapaciteten for det kommende år.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening har noteret sig, at institutionen i henhold til § 3 indberetter bestyrelsens indstilling til kapacitet, herunder bestyrelsens begrundelse, hvis indstillingen afviger fra den beregningstekniske kapacitet, hvorefter Styrelsen for Undervisning og Kvalitet senest den 1. februar giver institutionen meddelelse om den foreløbige kapacitet, jf. § 4.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening vil opfordre til, at der skabes tid og mulighed for dialog mellem institutionen og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet inden den foreløbige kapacitet fastlægges, tilsvarende som den kendes i dag i dialog mellem institutionen og regionen. Ikke mindst i de situationer, hvor den beregningstekniske kapacitet afviger betydeligt fra institutionens nuværende kapacitet.

Det er samtidig efter Gymnasiernes Bestyrelsesforenings opfattelse meget sent, at institutionen først den 1. februar kan forvente meddelelse om den foreløbige kapacitet.

Institutionen træffer typisk beslutning om budgettet for det kommende år i december måned og det vil være i budgettet, at bestyrelsen har mulighed for at foretage de evt. umiddelbare og nødvendige tilpasninger i institutionens aktivitet, samt evt. fastlægge plan for yderligere tilpasninger dels i forhold til medarbejdere, heraf nogle med lange opsigelsesvarsler, dels i forhold til bygningskapacitet. Det vil derfor medføre betydelig budgetusikkerhed, hvis den foreløbige kapacitet først kendes den 1. februar.

'Styrelsen for Undervisning og Kvalitet giver senest den 15. maj institutionen meddelelse om størrelsen af den endelige kapacitet for institutionen', jf. Udkastets §5, stk. 2. – Også denne deadline er meget sen, dels i forhold til de kommende elever, som hurtigst muligt bør have besked om tildelt plads, dels i forhold til institutionens mulighed for rimelig planlægning af det kommende skoleår.

Fordelingszoner

§ 9, § 11 og §12 foreskriver, at der kan ske konvertering fra én zonestatus til en anden ud fra forskellige kriterier. Det er dog uklart hvornår denne evt. revurdering foregår, da der mangler en klar beskrivelse af, hvornår på året dette er berammet til at ske. Gymnasiernes Bestyrelsesforening opfordrer derfor til, at der defineres en deadline, idet det kan være forbundet med store forandringer at skifte fra afstandszone til fordelingszone, herunder ændringer i det faglige og pædagogiske miljø, hvilket institutionen bør have god tid til at omstille sig til. Gymnasiernes Bestyrelsesforening mener, det bør ske hurtigst muligt efter den definerede deadline: den 30. september, jf. bekendtgørelsesudkastets §10. stk. 3.

Profilgymnasier

Gymnasiernes Bestyrelsesforening bakker op om, at Regionsrådet fastsætter procedure og ansøgningsfrist for ansøgning om at blive profilgymnasium - dog skal man have sig for øje at oprettelse / tildeling af status som profilgymnasium antagelig vil tiltrække elever fra andre gymnasier, ligesom at bekendtgørelsesudkastets §15 kan give problemer beskrevet herover under kommentarerne om fordelingszoner.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening mener i øvrigt, at bestemmelserne under §16 om, at "godkendelsen tidsbegrænses for et eller flere skoleår ad gangen", bør ændres, da en så kort tidshorisont gør det vanskeligt at planlægge og medfører en betydelig budgetusikkerhed for institutionen og for lærere og elever.

Med venlig hilsen

Nils-Georg Lundberg
Formand for Gymnasiernes Bestyrelsesforening

København, 03/08/2022

**Høringssvar fra Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, vedrørende
Bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de
gymnasiale uddannelser**

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) kvitterer for høringen, og har følgende bemærkninger:

Overordnet set bakker DGS op om målsætningerne for elevfordelingsaftalen, og anser en strammere national kapacitetsstyring som et nødvendigt værktøj for at opnå aftalens politiske mål.

Vi mener at de vejledende principper bag kapacitetsstyring, bør være at:

1. Sikre en socialøkonomisk divers elevgruppe i fordelingszoner, for at fremme elevernes almene dannelse.
2. Sikre et solidt elevgrundlag i afstandszoneerne, for at fastholde et bredt uddannelsesudbud, og garantere lige adgang til uddannelse.
3. Styrke overholdelsen af klasseloftet, uden at udfordre institutionernes økonomiske grundlag.

Vi mener generelt at bekendtgørelsen efterlever disse principper, men anbefaler en øget bevågenhed på følgende punkter

Ad. § 2

DGS støtter op om en national fastsættelse af beregningsteknisk kapacitet. Vi anbefaler desuden at inddrage elevrepræsentanter, ved fastsættelsen. Vi har gode erfaringer fra elevrepræsentanter i de midlertidige fordelingsudvalg, da de ofte har en bedre forståelse for kulturen på institutionerne. Dette perspektiv er essentielt for at vurdere implementeringen af elevfordelingen.

Ad. § 3

DGS støtter overordnet op om at lokale forhold og indberetninger fra institutioner indgår i fastsættelsen af den foreløbige kapacitet, men sådanne justeringer bør kun ske i yderst særlige tilfælde, da man ellers risikerer at udvande aftalens intention.

København, 03/08/2022

Ad. § 15

Det er for DGS vigtigt, at godkendelsen af institutioner som profilgymnasier ikke negativt påvirker elevfordelingen. Vi anbefaler derfor at styrelsen løbende evaluerer hvorvidt regionsrådene lever tilstrækkeligt op til paragraffen.

Øvrige kommentarer:

DGS opfordrer til at den beregningstekniske kapacitetsfastsættelse tager udgangspunkt i klasseloftet på 28 elever. Færre elever i klasselokalet er essentielt for undervisningsmiljøet, lærer-elev kontakten, og elevernes faglige trivsel og udvikling. DGS mener samtidig, at det kan føre til en økonomisk udfordring for gymnasier med udsatte elevgrupper, hvis man udelukkende tager udgangspunkt i klasseloftet, da frafald vil skade institutionens økonomi, og dermed også uddannelseskvaliteten. Som konsekvens risikerer man at trække ressourcer fra de elever der har det største behov for dem.

For at forhindre dette mener DGS, at man bør hæve satsen for det sociale taxameter. På længere sigt ønsker vi desuden et højere grundtilskud og en overgang fra et undervisningstilskud til et holdbaseret taxameter, for at sikre en øget stabilitet og retfærdighed i institutionernes økonomi.

DGS har ingen bemærkninger til de øvrige ændringer i loven.

Med venlig hilsen

Madeleine Steenberg Williams
Forkvinde, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning